

> Retouradres Postbus 357 Kralendijk Bonaire, Caribisch Nederland

Bestuurscollege van Bonaire

**Rijksdienst Caribisch
Nederland**

Saba

Kaya International z/n
Kralendijk
Bonaire, Caribisch Nederland
Postbus 357
Kralendijk
Bonaire, Caribisch Nederland
www.rijksdienstcn.com

Contactpersoon

Secretariaat Bonaire

T +599 717 83 33

info@rijksdienstcn.com

Datum 13 november 2024

Betreft Voornemen tot indeplaatsstelling – Selibon Lagun

Kenmerk

Rv/24u/028

Geachte bestuurscollege van Bonaire,

Op 21 oktober 2024 heb ik van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) een inspectierapport ontvangen in het kader van het interbestuurlijk toezicht. Uit de inspectie blijkt dat het huidige en voorgaande bestuurscolleges, in de afgelopen jaren geen adequate invulling heeft gegeven aan de verantwoordelijkheid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving met betrekking tot het afvalbedrijf Selibon op de locatie Lagun (hierna Selibon Lagun). Onder meer ontbreekt bij Selibon Lagun een dekkende Hindervergunning of vergunning Wet Vrom BES en ontbrak adequate toezicht en handhaving. Gelet hierop ben ik voornemens om namens u de gevorderde beslissingen, die u niet of niet naar behoren neemt, te nemen (de zogenaamde indeplaatsstelling). Hierover bericht ik u als volgt.

Ik wil benadrukken dat deze maatregel niets zegt over de betrokkenheid van het bestuurscollege en de ambtenaren van het Openbaar Lichaam. Het zegt ook niets over de inzet van alle mensen die werken bij Selibon. Iedere dag werken zij hard om ons eiland schoon te houden - en dat doen zij met groot enthousiasme.

Maar het probleem is nu zo zorgwekkend, complex en urgent, dat we snel moeten ingrijpen. Er moet een duurzame oplossing voor het afvalprobleem komen. Selibon en het Openbaar Lichaam kunnen dat niet alleen.

Historie

De afgelopen jaren zijn er verschillende signalen afgegeven over de wijze waarop de verwerking van afval bij de stortplaats Lagun plaatsvindt. Zo hebben bewoners in de omgeving langere tijd geklaagd over stank, gezondheidsklachten en luchtverontreiniging. Uit de rapportage die in februari 2023 naar aanleiding van de klachten door EcoVision is opgesteld blijkt dat de omwonenden chronisch werden blootgesteld aan stank, de emissies van het afval verbranden en de urenlange nagift van onvolledig verbrande rookgassen. Op basis van die zorgwekkende resultaten heeft Selibon Lagun op 1 maart 2023 de verbrandingsoven voorlopig stil gelegd. In maart, april en mei 2024 zijn als gevolg van branden op de stortplaats en de nog steeds smeulende ondergrondse brandhaarden de omwonenden blootgesteld aan luchtverontreiniging en hebben meerdere gezinnen tijdelijk hun huis moeten verlaten.

Uit een inspectie van 28 mei 2024 tot en met 1 juni 2024 van de ILT is geconstateerd dat Selibon Lagun niet beschikt over een dekkende Hinderwetvergunning of een vergunning Wet vrom BES. Tevens is geconstateerd dat adequate toezicht en handhaving van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire ontbrak.

Datum
13 november 2024
Kenmerk
Rv/24u/028

Van 27 tot en met 30 augustus 2024 heeft de ILT een extra inspectie op Bonaire uitgevoerd. De inspectie was gericht op de wijze waarop het bestuurscollege van het Openbaar Lichaam van Bonaire (OLB) invulling geeft aan haar verantwoordelijkheid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving met betrekking tot milieu bij het afvalbedrijf Selibon Lagun.

Resultaten inspectie

1. Het niet handhaven op het in werking hebben van een inrichting zonder vergunning

Een deel van de inrichting is momenteel in werking zonder een Hindervergunning of vergunning Wet vrom BES. De stortplaats, de tanks voor opslag van afgewerkte olie, het KCA-depot, de glascrusher, de slob-faciliteit en de destillatie-installatie zijn niet vergund. Daarnaast wordt er niet handhavend opgetreden tegen het ontbreken van een dekkende Hindervergunning of vergunning Wet vrom BES. Dit is een overtreding op basis van artikel 10.2, tweede lid, Wet vrom BES juncto artikel 5.1, tweede lid Wet vrom BES;

2. Het niet houden van toezicht en het handhaven van de voorschriften van de bestaande vergunning

Conform de vergunningvoorschriften wordt er niet, te laat en/of niet conform het eigen beleid handhavend opgetreden tegen overtredingen van de bestaande vergunningvoorschriften:

- Het ontbreken van 'good housekeeping' (1.2 van de vergunningvoorschriften)
- Het onjuist opslaan van asbesthoudend materiaal (4.9.1 t/m 4.9.4 van de vergunningvoorschriften)
- De opslag van biomedisch afval in niet gekoelde zeecontainers (4.5.1 van de vergunningvoorschriften)
- Het ontbreken van emissie-metingen van de afvalverbrandingsinstallatie (7.2.9 van de vergunningvoorschriften)
- Het begraven van (slacht)afval (4.1.1 van de vergunningvoorschriften)
- Het ontbreken van een deugdelijk hekwerk rond het afvalcentrum (1.2.4 van de vergunningvoorschriften)
- Het niet uitvoeren van oefeningen op basis van het bedrijfsnoodplan (6.1.3 van de vergunningvoorschriften)
- Het niet adequaat bijhouden van registers, metingen, keuringen en controles (1.3.1 van de vergunningvoorschriften)

Dit is een overtreding van artikel 6.1, eerste lid, van het Inrichtingen en Activiteitenbesluit BES, waarin is bepaald dat een vergunning, verleend op grond van de Hinderverordening Bonaire, wordt aangemerkt als een vergunning als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, van de Wet vrom BES en waarbij het bestuurscollege tot taak heeft zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving (op basis van artikel 10.2, tweede lid, sub d, van de Wet vrom BES).

Uit paragraaf 2.5 van het ILT rapport van 21 oktober 2024 blijkt dat u reeds langere tijd op de hoogte bent van het feit dat Selibon bij de locatie Lagun in overtreding handelt van bestaande vergunningsvoorschriften, dat u hier bij herhaling op gewezen bent en dat u bij herhaling hier niet handhavend tegen bent opgetreden.

Datum
13 november 2024
Kenmerk
Rv/24u/028

3. Het niet beslissen op aanvragen

Er blijkt dat u op meerdere momenten niet, of niet tijdig, op vergunningsaanvragen heeft beslist, zoals uiteengezet in hoofdstuk 2.2 van het inspectierapport van de ILT van 21 oktober 2024. Deze aanvragen vallen onder het overgangsrecht. Het niet tijdig beslissen is in strijd met de artikelen 10 en 11 van de Hinderverordening Bonaire.

4. Aanvullend

Tevens blijkt uit onder andere deze inspectie dat er sprake is van risico's voor milieu en de gezondheid van de mens (o.a. lucht, bodem, grondvlaktewater en brand) die wekelijks toenemen. Er zijn in het verleden diverse branden geweest en als gevolg daarvan smeulen de brandhaarden nog steeds ondergronds verder. Ook wordt het asbest, biomedisch en slachtafval niet op een adequate en veilige manier verwerkt.

Uit een recent onderzoek blijkt zelfs dat het zeewater en het sediment in de baai Lagun nabij Selibon Lagun ernstig is verontreinigd met onder andere zware metalen.

Gelet op het voorgaande constateer ik dat de situatie bij Selibon Lagun zorgwekkend, complex en urgent is en dat u heeft nagelaten de signalen hierover serieus te nemen en invulling te geven aan uw verantwoordelijkheid. Door niet handhavend op te treden tegen het ontbreken van een dekkende vergunning en door niet, te laat of niet conform eigen beleid handhavend op te treden tegen de overtredingen concludeer ik dan ook dat er sprake is van taakverwaarlozing op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Relevante wet- en regelgeving

Op grond van artikel 231, eerste lid, van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: WolBES) voorziet de Rijksvertegenwoordiger, wanneer het bestuurscollege of de gezaghebber bij of krachtens een andere dan deze wet of de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba gevorderde beslissingen niet of niet naar behoren neemt, daarin namens het bestuurscollege of de gezaghebber en ten laste van het openbaar lichaam.

Op grond van artikel 231, tweede lid, van de WolBES vindt, spoedeisende gevallen uitgezonderd, het eerste lid geen toepassing dan nadat het bestuurscollege, onderscheidenlijk de gezaghebber in de gelegenheid is gesteld binnen een door de Rijksvertegenwoordiger gestelde termijn alsnog de bij of krachtens een andere dan deze wet of de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba gevorderde beslissingen te nemen.

In artikel 10.2 van de Wet vrom BES is bepaald dat het bestuurscollege tot taak heeft zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van:

- de voorschriften, gesteld bij of krachtens hoofdstuk 2, 3 en 6;
- de verplichtingen, gesteld krachtens de afvalstoffenverordening, bedoeld in artikel 4.7 en de afvalwaterverordening, bedoeld in artikel 4.25 en de verplichtingen, gesteld bij of krachtens paragraaf 4.2;
- de verplichtingen, gesteld bij of krachtens de artikelen 1.3, 1.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.9, 4.10, 4.11, 4.13, 4.14, 5.34, 5.35, 5.36, 5.37, 5.39 en 5.40, en;
- de voorschriften die voor degene die een inrichting drijft, gelden op grond van hoofdstuk 5 en hoofdstuk 8, voor zover het bestuurscollege bevoegd is een vergunning krachtens artikel 5.1, tweede lid, te verlenen dan wel het bestuurscollege het bestuursorgaan is waaraan de melding, bedoeld in artikel 5.3 wordt gericht.

Datum
13 november 2024

Kenmerk
Rv/24u/028

In artikel 5.1 van het Inrichtingen- en activiteitenbesluit BES is onder andere bepaald dat het bestuurscollege, die is belast met de bestuursrechtelijke handhaving bedoeld in artikel 10.2 van de wet, voor zich het toezicht- en handhavingsbeleid vaststelt. Het toezicht- en handhavingsbeleid wordt vastgesteld voor een periode van ten minste één kalenderjaar.

Uw reactie

In mijn functie als bevoegd gezag voor het interbestuurlijk toezicht heb ik u het rapport op 23 oktober 2024 toegezonden. In mijn brief heb ik u in de gelegenheid gesteld om op uiterlijk 1 november 2024 te reageren op het rapport en de bestuurlijke consequenties die het ILT trekt uit de geconstateerde feiten.

Op 1 november 2024 heb ik uw antwoord ontvangen. In uw antwoord geeft u aan welke bestuurlijke stappen u heeft genomen en voornemens bent te nemen om de situatie bij Selibon Lagun structureel te verbeteren. Hierbij beschrijft u een korte-, middellange- en langetermijnstrategie waarmee u wilt werken aan directe oplossingen en aan structurele verbeteringen op langere termijn. De conclusies van het ILT-rapport dat de situatie bij Lagun zorgwekkend, urgent en complex is wordt door u gedeeld. Voor u is het voorts evident dat de mogelijkheden van Selibon Lagun NV niet toereikend zijn om de trajecten die nodig zijn voor een duurzame en structurele aanpak in te vullen. De situatie is een gevolg van langdurige historische ontwikkelingen op Lagun waarbij het volgens uw mening heeft ontbroken aan een goede bedrijfsvoering bij Selibon Lagun NV en anderzijds erkent u dat er onvoldoende invulling is gegeven aan de privaatrechtelijke verantwoordelijkheden en uw publieke taken met betrekking tot vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Beoordeling van uw reactie

Ik constateer dat de maatregelen, zoals door u aangegeven in uw reactie, niet concreet bijdragen aan het daadwerkelijk en op korte termijn verbeteren van de illegale en zorgwekkende situatie bij Selibon Lagun. Er wordt niet voorzien in maatregelen die een oplossing bieden voor de in het Inspectierapport benoemde overtredingen en er is te weinig aandacht voor de risico's voor milieu en volksgezondheid, zoals blootstelling voor omwonenden aan luchtverontreiniging, brand (die zich kan uitbreiden tot de opslag van plastic en de daarnaast gelegen opslag van afgewerkte olie) en dieren die vrij rondlopen op het terrein kunnen potentieel bijdragen aan verspreiding van ziekten en eventuele besmettingen die zich kunnen bevinden op de stortplaats en in het biomedisch afval dat maandenlang ongekoeld wordt opgeslagen in zeecontainers. De maatregelen die u heeft ondernomen of van plan bent te ondernemen missen urgentie, zijn onvoldoende

concreet of besluitvorming ontbreekt in zijn geheel. Zo heeft de door u aangestelde programmamanager geen duidelijk mandaat en geen budget. Daarnaast heeft u slechts een voornemen uitgesproken om over te gaan tot een last onder bestuursdwang richting Selibon Lagun wegens overtreding van de hindervergunning als Selibon Lagun niet binnen de gestelde termijnen een viertal overtredingen beëindigt en bent u na het verstrijken van drie van de vier aan het opheffen van de overtredingen gekoppelde termijnen niet overgegaan tot handhaving en/of oplegging van de aangekondigde last onder bestuursdwang.

Datum
13 november 2024
Kenmerk
Rv/24u/028

Spoedeisend belang

De ILT concludeerde reeds in haar rapport dat er sprake was van een zorgwekkende, complexe en urgente situatie bij Selibon Lagun. U heeft dit in uw reactie ook erkend. Op 5 november 2024 is er daarbovenop opnieuw een brand geweest op de locatie van Selibon Lagun waarbij een enorme rookontwikkeling plaatsvond, vele mensen in de omgeving geëvacueerd moesten worden en waarbij ternauwernood door het adequate optreden van de brandweer voorkomen kon worden dat de aldaar aanwezige olieopslagtanks in brand zouden raken of zouden ontploffen. De rookontwikkeling zorgde ook voor de dagen erna voor acute gezondheidsproblemen bij meerdere omwonenden en een penetrante geur en overlast op diverse plekken op het eiland. De maatschappelijke onrust en zorgen waren groot en hebben geleid tot een spoedvergadering van de eilandraad. De emoties en zorgen van niet alleen de omwonenden – verenigd in Asosashon Pro Lagun – maar van de gehele gemeenschap zijn buitengewoon groot en de bevolking voelt zich nauwelijks gehoord. Men maakt zich zorgen over natuur, mens en dier, het milieu, de gezondheid maar ook over de economische gevolgen als niet doortastend en adequaat wordt ingegrepen. Dit maakt dat de urgentie verder is toegenomen en alles in overweging nemend er nu niet alleen sprake is van een urgente situatie maar dat de situatie nu ook spoedeisend is geworden.

In het door mij vastgestelde beleidskader voor de uitoefening van mijn taken uit artikel 231 WolBES staat dat in spoedeisende situaties het de toezichthouder vrij staat om direct over te gaan tot een juridische interventie in de vorm van een besluit tot indeplaatsstelling.

Mijn Voornemen

Gelet op het voorgaande constateer ik dat u en eerdere bestuurscolleges niet in staat zijn gebleken om de gesignaleerde problemen adequaat en voortvarend aan te pakken opdat de veiligheid van mens, milieu en natuur gegarandeerd kon worden en een duurzame oplossing voor het afvalprobleem wordt gerealiseerd.

Vanwege deze redenen concludeer ik in mijn functie van waarnemend Rijksvertegenwoordiger dat er door u sprake is van taakverwaarlozing op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Selibon Lagun en ben ik voornemens om op grond van artikel 231 van de WolBES namens u diverse gevorderde beslissingen te nemen.

Dit betekent dat ik voornemens ben in de plaats te treden ten aanzien van de vergunningen, het toezicht en de handhaving bij het afvalbedrijf Selibon Lagun. Hierbij kunt u denken aan beslissingen inzake de vergunningverlening en beslissingen inzake de handhaving van de illegale situatie en activiteiten bij het afvalbedrijf Selibon Lagun.

Gevolgen van de indeplaatsstelling

Indien ik definitief besluit tot indeplaatsstelling zal ik de uitvoering van de oplossingen voor de tekortkomingen ter uitvoering geven aan de ILT. Uiteraard wens ik bij het vinden van de oplossingen samen te werken met de medewerkers van Selibon Lagun, de bewoners (in de omgeving), uw college en de ambtelijke ondersteuning waaronder de door u aangestelde projectmanager.

Datum
13 november 2024

Kenmerk
Rv/24u/028

Daarnaast hebben diverse ministeries mij daarbij ondersteuning toegezegd om niet alleen de spoedeisende problemen op te lossen maar uiteindelijk te komen tot een duurzame oplossing.

Ik begrijp dat dit ingrijpen een zwaar middel is maar het spoedeisende karakter, de urgentie, de complexiteit, de zorgwekkende signalen en de maatschappelijke onrust noden mij daartoe.

Ik wil nogmaals benadrukken dat deze maatregel niets zegt over de betrokkenheid van het bestuurscollege en de ambtenaren van het Openbaar Lichaam. Het zegt ook niets over de inzet van alle mensen die werken bij Selibon. Iedere dag werken zij hard om ons eiland schoon te houden - en dat doen zij met groot enthousiasme.

Maar het probleem is nu zo zorgwekkend, complex en urgent, dat we snel moeten ingrijpen. Er moet een duurzame oplossing voor het afvalprobleem komen. Selibon en het Openbaar Lichaam kunnen dat niet alleen.

Ik zeg u toe dat ik dit middel niet langer dan strikt noodzakelijk zal inzetten totdat alle activiteiten zijn vergund en de overtredingen ongedaan zijn gemaakt en dat u maandelijks geïnformeerd zult worden over de stappen die ik samen met de verschillende instanties zal zetten.

Dit alles in het belang van het oplossen van de huidige grote risico's en het vinden van een duurzame oplossing. We zullen daarbij realistisch moeten zijn en bedenken dat dit probleem zich jaren heeft opgestapeld en dus niet morgen opgelost zal zijn. De complexe en gevaarlijke situatie van nu is ontstaan in een periode van jaren. Het is dus ook niet morgen opgelost: integendeel zelfs. De komende tijd zullen we dus heel hard met elkaar moeten samenwerken om de situatie stap voor stap te verbeteren.

Uw zienswijzen

Alvorens definitief te besluiten tot deze indeplaatsstelling stel ik u in de gelegenheid om uiterlijk **vóór 14 november 2024** uw zienswijze (bij voorkeur schriftelijk) aan mij kenbaar te maken.

Datum

13 november 2024

Kenmerk

Rv/24u/028

Wanneer u van deze mogelijkheid geen gebruik maakt, gaan wij ervan uit dat u afziet van de mogelijkheid om gehoord te worden. Alsdan zullen wij een definitief besluit nemen over de indeplaatsstelling.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend

De waarnemend Rijksvertegenwoordiger voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

J.N. Helmond mpm